

Sygn. akt VII U 436/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Włodzimierz Czechowicz

Protokolant: protokolant sądowy Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 lipca 2017 r. w Warszawie

sprawy C. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania C. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

z dnia 12 lutego 2016 r. znak: (...)

oraz z dnia 7 lipca 2016 roku, znak: (...)

1. umarza postępowanie w zakresie w jakim decyzja z dnia 12 lutego 2016 roku, znak: (...) została zmieniona przez decyzję z dnia 7 lipca 2016 roku, znak:(...),
2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 7 lipca 2016 r. znak: (...) w ten sposób, że ustala wysokość kapitału początkowego dla C. S. na kwotę 91.460,49 złotych (dziewięćdziesiąt jeden tysięcy czterysta sześćdziesiąt złotych czterdzieści dziewięć groszy).

Sygn. akt VII U 436/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z dnia 5 stycznia 2016 roku znak: (...) ustalił wartość kapitału początkowego C. S. na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 85.784,05 zł. Decyzja ta została zmieniona następnie decyzją z dnia 12 lutego 2016 roku poprzez ustalenie wartości kapitału początkowego na kwotę 88.891,88 zł. Od powyższych decyzji odwołanie złożył C. S. i wniósł o ponowne ustalenie kapitału początkowego oraz o korektę obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego i jego ponowne ustalenie.

W odpowiedzi na odwołania nadesłanej w dniu 8 marca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o umorzenie postępowania w zakresie, w jakim decyzja z dnia 5 stycznia 2016 roku została zmieniona decyzją z dnia 12 lutego 2016 roku i oddalenie odwołania w pozostałej części. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał okresy

stażu pracy odwołującego się przyjęte do obliczenia wartości kapitału początkowego oraz sposób obliczenia wartości tego kapitału – (k-7 a.s).

Odwołujący się w piśmie z dnia 22 marca 2016 roku ustosunkował się do odpowiedzi na odwołania podtrzymując wnioski dotyczące pozostawania w ubezpieczeniu w latach 1981 i 1986 i zakwestionował prawidłowość stosowanego przez organ rentowy algorytmu zezwalającego na „zaokrąglanie działania matematycznego cząstkowego” (k-14 a.s). Stanowisko to odwołujący się podtrzymał na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2016 roku (k-26 a.s), po czym w piśmie z dnia 4 maja 2016 roku szczegółowo je sprecyzował ze wskazaniem obliczeń matematycznych dotyczących wwpw kapitału początkowego za rok 1981 i 1986

(k-29 a.s.). Organ rentowy został zobowiązany przez Sąd do szczegółowego odniesienia się do tego pisma oraz wskazania podstawy prawnej algorytmu stosowanego przy obliczaniu kapitału początkowego (k-34 a.s.). Organ rentowy wniósł o zobowiązanie odwołującego się do przedłożenia oryginałów zaświadczeń wystawionych przez Uniwersytet (...) dotyczących wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę i pracy naukowo-badawczej w Szwajcarii i USA. Organ rentowy powtórzył też zawarty już w odpowiedzi na odwołanie algorytm obliczania kapitału początkowego wynikający ze stosowanej przez ZUS aplikacji naliczania tego kapitału (k-35 a.s.). Po otrzymaniu oryginału zaświadczenia z dnia 21 marca 2016 roku organ rentowy wydał w dniu 7 lipca 2016 roku kolejną decyzję ustalającą wysokość kapitału początkowego na kwotę 90.060,19 zł (k-87 a/r). Również i ta decyzja została zaskarżona przez odwołującego się, który zakwestionował przyjęcie przez ZUS minimalnego wynagrodzenia za okres przebywania na urlopie bezpłatnym (k-51a.s.). Odpowiadając na to odwołanie organ rentowy wniósł o umorzenie postępowania w zakresie, w jakim decyzja z dnia 12 lutego 2016 roku została zmieniona decyzją z dnia 7 lipca 2016 roku i oddalenie odwołania w pozostałej części (k-54 a.s.). Odwołujący się w piśmie z dnia 29 sierpnia 2016 roku wniósł o uchylenie decyzji z dnia 7 lipca 2016 roku jako prawnie wadliwej oraz zobligowanie organu rentowego do korekty metody obliczania wartości kapitału początkowego (k-58 a.s.). Organ rentowy w piśmie z dnia 2 września 2016 roku podtrzymał dotychczasowe stanowisko (k-62 a.s.). Na rozprawie w dniu 5 grudnia 2016 roku odwołujący się podtrzymał odwołanie od decyzji z dnia 7 lipca 2016 roku, pełnomocnik organu rentowego podtrzymał stanowisko procesowe wyrażone piśmie z dnia 2 września 2016 roku (k-68 a.s.).

Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2016 roku Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z dziedziny rachunkowości obeznanego z problematyką ubezpieczeń społecznych celem:

- 1) obliczenia prawidłowej wysokości wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalonego w decyzji z dnia 7 lipca 2016 roku;
- 2) określenia prawidłowości zastosowanego algorytmu obliczania kapitału początkowego wskazanego w piśmie ZUS z dnia 14 czerwca 2016 roku;
- 3) obliczenia wartości kapitału początkowego wskazanego w pkt. 5 załącznika do decyzji z dnia 7 lipca 2016 roku;
- 4) odniesienia się do pism ZUS z dnia 14 czerwca i 11 lipca 2016 roku.

Biegły złożył opinię w dniu 2 lutego 2017 roku, odwołujący się złożył w dniu 2 marca 2017 roku „odwołanie” od tej opinii (k-119 a.s.), zaś organ rentowy przedstawił stanowisko komórki merytorycznej (k-112 a.s.). Sąd zobowiązał biegłego do sporządzenia opinii uzupełniającej biorąc pod uwagę zastrzeżenia sformułowane przez odwołującego się w piśmie z dnia 2 marca 2017 roku (k-125 a.s.). Opinia uzupełniająca została złożona przez biegłego w dniu 8 maja 2017 roku (k-133 a.s.). Również do tej opinii odwołujący się odniósł się w piśmie z dnia 22 maja 2017 roku nazywając je „odwołaniem”, choć w istocie w końcowej części pisma odwołujący się stwierdził, że biegły używa stosowanej metody obliczeń i zarazem jedynej, która gwarantuje uzyskanie prawidłowych i niekwestionowanych wyników (k-159 a.s.).

Organ rentowy przedstawił ponownie stanowisko komórki merytorycznej i wniósł o umorzenie postępowania w zakresie, w jakim decyzja z dnia 12 lutego 2016 roku została zmieniona decyzją z dnia 7 lipca 2016 roku i oddalenie odwołania w pozostałej części, podtrzymał stanowisko w piśmie z dnia 8 czerwca 2017 roku (k-163 i 170 a.s.).

Na rozprawie w dniu 27 lipca 2017 roku odwołujący popierał odwołanie od decyzji z dnia 7 lipca 2016 roku, pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania (protokół rozprawy k. 182 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony C. S. urodzony dnia (...), w dniu 25 listopada 2015 r., złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o ustalenie kapitału początkowego dołączając informację dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych oraz dokumenty obrazujące przebieg zatrudnienia i przeszkolenia wojskowego w ramach Szkoły (...) (wniosek z dnia 24 listopada 2015 roku. k. 1, informacja dotycząca okresów składkowych i nieskładkowych, zaświadczenia, świadectwa druki Rp-7). Organ rentowy wydał wspomniane wyżej

3 decyzje ustalające wartość kapitału początkowego C. S.: z dnia

5 stycznia, 12 lutego i 7 lipca 2016 roku, zwiększając kolejno wartość tego kapitału. W decyzji z dnia 7 lipca 2016 roku ustalony został kapitał początkowy na kwotę 90.060,19 zł (k-87 a/r). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru został ustalony na 70,18%, jako średnia arytmetyczna wskaźników z poszczególnych lat kalendarzowych (k-85 a/r). Do wyliczenia tego wskaźnika zostały przyjęte minimalne wynagrodzenia m.in. za okres 22 kwoetnia-22 października 1981 roku oraz 26 października -7 grudnia 1986 roku - zgodnie z art. 15 ust 2a Ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy przyjął z podstawę wymiaru kapitału początkowego kwotę 856,82 zł, okresy składkowe ustalono na 16 lat, 15 dni tj. 202 miesiące, okresy nieskładkowe na 4 lata, 6 miesięcy tj. 54 miesiące (k-83 a/r).

Od powyższych decyzji, C. S. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie. Ostatecznie odwołujący się zakwestionował decyzję z dnia 7 lipca 2016 roku.

Z uwagi na zastrzeżenia odwołującego się wobec zastosowanego przez organ rentowy algorytmu obliczeń oraz prawidłowości wyliczenia kapitału początkowego Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego obeznanego z problematyką ubezpieczeń społecznych i zobowiązał do sporządzenia opinii zgodnie z tezą dowodową zawartą w postanowieniu z dnia 9 grudnia 2016 roku.

Na podstawie opinii głównej biegłego i jej uzupełnieniu Sąd ustalił, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczony z kolejnych 10 lat kalendarzowych 1977-1986 wynosi ostatecznie 72,36%, zaś wyliczony z wybranych 20 lat wynosi 71,96%. Wskaźniki te uległy zwiększeniu w porównaniu z opinią główną (k-149 a.s. opinia uzupełniająca), natomiast wartość kapitału początkowego powinna wynosić 91.460,49 zł i jest wyższa od wartości ustalonej w decyzji z dnia 7 lipca 2016 roku na kwotę 90.060,19 zł. Zdaniem biegłego informacje przedstawione przez organ rentowy są zgodne z zasadami matematyki i dokonywania zaokrągleń.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty złożone przez strony do akt sprawy, akta kapitału początkowego odwołującego oraz w szczególności opinię główną i uzupełniającą biegłego sądowego. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Na skutek zastrzeżeń odwołującego się biegły sporządził opinię uzupełniającą, której odwołujący się w istocie nie zakwestionował od strony ostatecznego ustalenia przez biegłego wysokości kapitału początkowego lecz przedstawił wariantowo teoretyczne możliwości dokonywania obliczeń w zależności od przyjętej metody. W konkluzji odwołujący się uznał przy tym metodę biegłego jako jedyną gwarantującą uzyskanie prawidłowych i niekwestionowanych wyników.

Nie było konieczne dopuszczenie dowodu z zeznań odwołującego się jako strony, rozstrzygnięcie sporu wymagało bowiem dokonania weryfikacji prawidłowości obliczeń organu rentowego, co było możliwe w trybie art. 278 k.p.c. Sąd Okręgowy uznał opinię biegłego (po jej uzupełnieniu) za podstawę orzeczenia w niniejszej sprawie, brak było podstaw do zakwestionowania jej ustaleń i końcowych wniosków. Organ rentowy nie zgłosił zastrzeżeń do tej opinii. Przed zamknięciem rozprawy odwołujący się ani pełnomocnik organu rentowego nie zgłosili nowych wniosków dowodowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje: odwołanie C. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 7 lipca 2016 roku zasługiwało co do zasady na uwzględnienie, co spowodowało zmianę zaskarżonej decyzji w zakresie wysokości kapitału początkowego.

W pierwszej kolejności należy odwołać się do przepisów stanowiących podstawę materialnoprawną rozstrzygnięcia. O wysokości podstawy wymiaru, jako jednego z elementów mających wpływ na obliczenie kapitału początkowego decyduje wysokość uzyskiwanego przez ubezpieczonego wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w okresie wskazanym do ustalenia tej podstawy. Zgodnie bowiem z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w przepisie art. 174, pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z przepisem art. 26 ust. 3. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, czyli 1 stycznia 1999 r. W myśl art. 174 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w przepisie art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Zgodnie z ust. 2 przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, czyli w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

Ponadto zgodnie z art. 174 ust. 3 cytowanej ustawy, podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu od dnia 1 stycznia 1980 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. Odesłanie do wymienionych przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego są takie same, jak zasady ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent.

W odwołaniu od decyzji z dnia 12 lutego 2016 roku (uchylającej decyzję z dnia 5 stycznia 2016 roku) odwołujący się wskazał, że organ rentowy niekorzystnie dla niego obliczył część nieskładkową zaniżając kwotę o 3 grosze i wysokość kapitału o 6,27 zł. Odwołujący się przypisywał to błędowi w programie komputerowym.

Rozpoznając odwołania C. S. od decyzji z dnia 12 lutego i 7 lipca 2016 roku Sąd Okręgowy nie badał wbrew oczekiwaniom odwołującego się (pismo z dnia 22 marca 2016 roku ostatni akapit) kwestii oprogramowania wykorzystywanego przez ZUS do obliczania kapitału początkowego. Pozostaje to bowiem poza kognicją Sądu Okręgowego jednak Sąd zlecił biegłemu odniesienie się w opinii do matematycznego sposobu obliczenia i biegły nie stwierdził odstępstw przez ZUS od zasad matematyki. Sąd Okręgowy wziął ponadto pod uwagę, że w opinii ze stycznia 2017 roku biegły uwzględnił dochód odwołującego się stanowiący podstawę składek na ubezpieczenia społeczne za rok 1981 oraz 1986 wykazany w zaświadczeniu z dnia 12 listopada 2001 roku. Odwołujący się wnosił bowiem w odwołaniu od decyzji z dnia 12 lutego 2016 roku o prawidłowe rozliczenie faktycznego pozostawania w ubezpieczeniu.

Sąd Okręgowy zważył ponadto, że odwołujący skupił się w niniejszej sprawie głównie na polemice z zasadami stosowanymi przez organ rentowy dla potrzeb obliczania kapitału początkowego kwestionując przyjęty przez ZUS algorytm i wykazując istniejące jego zdaniem wady tego algorytmu. W praktyce orzeczniczej tutejszego Sądu jest to pierwszy taki przypadek i w wielu opiniach biegłych sądowych sporządzonych dla potrzeb weryfikacji prawidłowości obliczeń matematycznych żaden z nich nie podważał sposobu tych wyliczeń opartych na wzorze matematycznym wskazanym w art. 174 ust.8 Ustawy. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 20 maja 2010 roku (w sprawie III AUa 3689/09) przy obliczaniu kapitału początkowego zaokrągleniu do setnych części procenta podlega jedynie współczynnik, o którym mowa w art. 174 ust. 8 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Brak natomiast podstaw, aby takie zaokrąglenie stosować do wszystkich wyników działań cząstkowych uzyskiwanych w trakcie obliczania kapitału początkowego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy umorzył postępowanie na podstawie art.477¹³ k.p.c. odnośnie decyzji z dnia 12 lutego 2016 roku w zakresie, w jakim została zmieniona przez decyzję z dnia 7 lipca 2016 roku oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił decyzję z dnia 7 lipca 2016 roku ustalając wysokość kapitału początkowego C. S. na kwotę 91.460,49 zł.

SSO Włodzimierz Czechowicz

ZARZĄDZENIE

(...).